

LsN Marietta Keravuori-Rusanen

Lausunto

13.2.2020

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lannoitevalmistelain muuttamisesta (HE 3/2020 vp)

Lannoitevalmistelakiin ehdotetaan lisättäväksi EU:n lannoitevalmistesasetuksen edellyttämät säännökset, jotka koskevat vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen hyväksymistä ja nimeämistä ilmoitetuksi laitokseksi. Koska ilmoitetut laitokset hoitavat julkisia hallintotehtäviä, ehdotettua sääntelyä on arvioitu esityksen säätämisyjärjestysjaksossa perustuslain 124 §:n kannalta.

Siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain vaatimukset (ks. myös PeVL 44/2016 vp, PeVL 51/2014 vp ja niissä viitatu lausunnot). Hallituksen esityksessä tulee myös asianmukaisesti tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. myös PeVL 44/2016 vp).

Esityksessä ei seikkaperäisesti tehdä selkoa kansallisesta liikkumavarasta, mutta EU:n lannoitevalmistesasetuksen yksityiskohtaisen sääntelyn todetaan muodostavan lähtökohtaisesti riittävän säädöspohjan perustuslain 124 §:n kannalta. Perustelujen mukaan lannoitevalmistesasetukseen sisältyy yksityiskohtaiset säännökset vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen hyväksymistä ja sen tehtävien hoitamista koskevista vaatimuksista samoin kuin edellytyksistä rajoittaa ilmoitetun laitoksen toimintaa tai peruuttaa sen hyväksyntä sekä arviointilaitoksen mahdollisuudesta käyttää alihankkijaa. Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto hyväksyisi ilmoitetut laitokset. Lakiehdotuksen 30 §:stä ilmenee, että se myös valvoisi ilmoitettujen laitosten toimintaa. Lannoitevalmistelakiin ehdotetaan perustuslain 124 § vuoksi sisällytettäväksi säännökset hallinnon yleislakien soveltamisesta ilmoitettujen laitosten ja niiden käyttämien alihankkijoiden toimintaan sekä

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

toimijoiden palveluksessa oleviin sovellettavasta virkavastuusta. Lakiehdotukseen sisältyy lisäksi säännös muutoksenhausta ilmoitetun laitoksen antamaan päätökseen.

Ehdotettua sääntelyä voidaan esityksestä ilmenevin perustein pitää perustuslain 124 §:n kannalta riittävänä. Oikeusministeriö on esityksen valmisteluvaiheessa antamassaan lausunnossa kiinnittänyt kuitenkin huomiota perustuslakivaliokunnan käytäntöön, jonka mukaan alihankkijalla on katsottu voivan olla lähinnä vain julkista hallintotehtävää hoitavan omaa palveluntuotantoa täydentävä rooli ja siihen on lähtökohtaisesti kohdistettava vastaava viranomaisvalvonta kuin alkuperäiseen palveluntuottajaan (esim. PeVL 26/2017 vp, PeVL 6/2013 vp). Näiden seikkojen olisi, jos EU:n lannoitevalmisteasetus sen mahdollistaa, perusteltua käydä yksiselitteisesti ilmi lakiehdotuksesta.

Yksityiskohtana voidaan lisäksi mainita, että ehdotettuun 15 b §:ään sisältyvä viittaus ilmoitettuun laitokseen sovellettavista hallinnon yleislaeista olisi asianmukaista tarkistaa vastaamaan lainsäädännössä yleisesti käytettyä viittaustekniikkaa (esim. ”*Ilmoitetun vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen tai sen käyttämän tytäryhtiön tai alihankkijan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava...*”). On syytä huomata, että julkiseen hallintoon yleisesti sovellettavia säännöksiä sisältyy myös esimerkiksi vuoden 2020 alusta voimaan tulevaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin (906/2019) ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin (306/2019).

Oikeusministeriö ei ole lausunnossaan arvioinut EU:n lannoitevalmisteasetuksen kansallisen täytäntöönpanon yksityiskohtia, riittävyttä tai siihen mahdollisesti liittyvän kansallisen liikkumavaran laajuutta.